

Funktionsrätt Stockholms läns remissvar över Samverkansmodell för samverkan med civilsamhälle, invånare och intresseorganisationer

Funktionsrätt Stockholms län är ett intressepolitiskt samarbetsorgan för 46 funktionsrättsföreningar i Stockholms län. Tillsammans representerar vi cirka 70 000 medlemmar. Föreningen är partipolitiskt och religiöst obunden. Vi utgår från mänskliga rättigheter och vår vision är att Stockholms län ska vara ett samhälle för alla.

Funktionsrätt Stockholms län har tagit del av Region Stockholms Samverkansmodell för samverkan med civilsamhälle, invånare och intresseorganisationer. Det här remissvaret består av två delar. Första delen innehåller övergripande reflektioner och frågeställningar. I den andra delen diskuterar vi synpunkter, idéer och förslag till förbättringar under respektive rubrik i samverkansmodellen.

I arbetet med att svara på remissen har vi inhämtat våra medlemsföreningars synpunkter. Det gjorde vi bland annat på ett remissmöte, där 22 personer från 14 föreningar medverkade.

Övergripande reflektioner

Funktionsrätt Stockholms län välkomnar att Region Stockholm tar fram en modell för samverkan. Den har många goda intentioner som syftar till att stärka regionens beslutsprocesser. I artikel 4:3 i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning framgår att konventionsstaterna ska nära samråda med och aktivt involvera personer med funktionsnedsättning i beslutsprocesser som berör dem.¹ Vi saknar dock det demokratiska perspektivet i samverkansmodellen. Ordet demokrati finns inte omnämnt, trots att samverkan är av stor vikt ur ett demokratiskt perspektiv.

¹ <https://www.mfd.se/contentassets/ee1ba448dc83409bad672030b288b7d5/konventionen-om-rattigheter-for-personer-med-funktionsnedsattning.pdf> 2024-02-23

Modellen är ett övergripande styrdokument. Det finns fördelar och nackdelar med en sådan struktur. Funktionsrätt Stockholms län föreslår att modellen tydligare beskriver vilka beslutsprocesser som stärks och hur resultaten av samverkan tas till vara i arbetet med beslutsunderlag. Utöver kompletterande överenskommelse föreslår vi att det ska finnas ett vägledande dokument. Precis som att regionens Hållbarhetspolicy kompletteras med en Hållbarhetsstrategi. Vi anser att det skapar förutsättningar för att genomföra samverkansmodellen fullt ut.

En annan övergripande reflektion handlar om att samverkansmodellen måste främja allas möjlighet att kunna delta på lika villkor. För att personer med olika funktionsnedsättningar ska kunna delta, krävs det att Region Stockholm anordnar tillgängliga möten. Vi föreslår att varje samverkansmöte inleds med en tillgänglighetsavstämning eller -kontroll. Dessa ska protokollföras, på så sätt blir tillgänglighet en mätbar faktor.

Vår erfarenhet är att i dag kan samverkan se ut och fungera på många olika sätt. Ett yttre ramverk skapar förutsättningar för att fler grupper kommer till tals på ett strukturerat sätt. Vi vill lyfta att det finns flera goda exempel som kan komplettera och inspirera till mer och bättre samverkan. Till exempel Kvalitetsregistercentrum QRC STHLM:s rapport "Från för till med" med tillhörande verktygslåda för att involvera patienter i förbättringsarbete.²

Specifika synpunkter

Syfte

Samverkansmodellen anger att samverkan kan ske i olika faser av en beslutsprocess. Det tycker Funktionsrätt Stockholms län är positivt. Många av våra medlemsorganisationer upplever att samverkan sker för sent, strax innan tjänstepersoner ska lämna ärendet för beslut. Många gånger får samverkanspartners information till och med efter att ett beslut är fattat. Vi föreslår att denna del förtydligas i samverkansmodellen, att det skrivs in att samverkan ska ske i ett tidigt skede. Detta skapar förutsättningar för att tjänstepersoner att bearbeta de synpunkter som kommer in. Det främjar långsiktiga och hållbara beslutsprocesser. Vi ser även positivt på att involvera användare och/eller medborgare i utvärderingar. Det kan ge värdefull information om hur en tjänst, miljö eller produkt har fungerat och hur den kan förbättras.

I det sista stycket i avsnittet står det att samverkansmodellen vid behov kan kompletteras med separata överenskommelser. Vi anser att från "kan vid behov" bör ändras till "ska vid behov". Så kan båda parter bli överens om

² <https://vardgivarguiden.se/utveckling/verktyg-for-forbattningsarbete/forbattningsarbete/> 2024-02-23

syftet, vad som ska utvärderas samt vilka krav och förväntningar parterna har på varandra.

Samverkansformer

Funktionsrätt Stockholms län anser att det är bra att modellen beskriver olika former av hur samverkan kan ske. Vi föreslår att brukarråd läggs till som ett exempel i beskrivningen. Många av Funktionsrätt Stockholms läns medlemsföreningar samverkar med regionen via etablerade brukarråd. Om det inte finns med som ett exempel, finns det en oro att samverkansformen brukarråd plockas bort.

Oavsett samverkansform, är det av yttersta vikt att tillgängligheten är en prioriterad fråga. Det behöver finnas kunskap i organisationen om olika målgruppers förutsättningar och behov för att kunna delta på lika villkor. För att samverkan ska ge resultat behöver det finnas förutsättningar i strukturen. Det ska vara lätt att göra rätt! Därför föreslår vi att andra styckets sista mening förtydligas. Annars, menar vi, finns det en risk att ändamålet har företräde framför målgruppen och tillgängligheten. Vi rekommenderar Myndigheten för delaktighets checklistor för tillgängliga möten.³

Deltagare

Funktionsrätt Stockholms län ställer sig frågande till valet av ordet ”intresse”. Vi menar det är en vag formulering. En person kan ha intresse för en viss fråga, men innebär det också att den kan vara en representant i samverkan? Vi har förståelse för att modellen ska möjliggöra samverkan med både organisationer och enskilda personer. Samtidigt ser vi att det finns en risk med att intresserade enskilda ersätter representanter med bred förankring. En representant från en förening eller organisation har uppdraget att företräda en större och bredare grupp. Detta innebär att personen har fått utbildning och annat stöd i sin roll som representant. Vi kopplar detta tydligt till vår reflektion om demokrati i inledningen av det här remissvaret. För att säkerställa samverkan föreslår vi att Region Stockholm tar fram en representativ modell för att undvika snedfördelning bland deltagare.

Uppföljning

Vi ser positivt på att regionen följer upp samverkan. I den del i stycket som handlar om kontinuerlig samverkan, föreslår vi att det ändras från ”bör” till ”ska”. Vidare föreslår vi att resultatet av uppföljningarna sammanställs i en

³ <https://www.mfd.se/samhallsomraden/arbete-och-sysselsattning/vagledning-for-en-tillganglig-verksamhet/checklista-for-tillgangliga-digitala-moten/> 2024-02-21

rapport eller motsvarande, och följs upp, förslagsvis i samverkansrådet med regionstyrelsens politiker. Det bör ligga i politikernas intresse att utvärdera vad samverkan leder till.

Ersättning

Funktionsrätt Stockholms län välkomnar att modellen förtydligar frågan om ersättning. Att arvode betalas ut ger ett signalvärde om att samverkan är viktig. Utifrån ett funktionsrättsperspektiv är det viktigt att personer får ersättning för nedlagt arbete och i vissa fall för förlorad arbetsinkomst.

Kompletterande överenskommelse

Vi vill lyfta frågan rörande vem som gör bedömningen av behoven av kompletterande överenskommelser. Är det politiker eller tjänstepersoner? Eller kan den initieras av civilsamhället, invånare och intresseorganisationer, och hur går det i så fall till?

Funktionsrätt Stockholms län anser att följande stycke från remissbrevet förs in i modellen: ”Samverkan som genomförs kontinuerligt med specifika målgrupper kan vid behov komplettera den övergripande samverkansmodellen med en separat överenskommelse. De nuvarande överenskommelserna, Modell för samverkan mellan Stockholms läns landsting och organisationer som företräder personer med funktionsnedsättning i Stockholms län LS 2015-1012 och Modell för samverkan mellan Region Stockholm och länets pensionärsorganisationer RS 2019-0382, gäller tills de ersätts av uppdaterade separata överenskommelser som fattas beslut om i Regionstyrelsen under 2024.”.

Stockholm 2024-02-27

Annika Hässler

Ordförande, Funktionsrätt Stockholms län